

MENSENKINDEREN

Eerste druk februari 2015

© Copyright 2008, 2015 ERVEN J.J. VOSKUIL, AMSTERDAM
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

J.J. Voskuil

Mensenkinderen

Uitgeverij Van Oorschot
Amsterdam

Eerste bedrijf

Een nonchalant ingerichte kamer. Lage tafel, fauteuils, bank, boekenkasten, een buffet, bureau, telefoon, televisie, leeslamp tussen de fauteuils, boeken en kranten op de tafel en op de vloer. Een man en een vrouw. De man leest de krant, de vrouw een boek. Het is avond, een uur of negen. Op de tafel staan lege koffiekoppen.

De man (verscholen achter zijn krant): Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau vindt nog maar 13 procent een goed huwelijk het belangrijkste wat er is.

De vrouw (langzaam opkijkend uit haar boek): Wie zegt dat?

M.: Het Sociaal Cultureel Planbureau.

V. (haalt haar schouders op): Wat weten die daar nou van af?

M.: Die hebben daar onderzoek naar gedaan.

V.: Hebben ze niets beters te doen?

M.: In 1966 was dat nog 36 procent.

V.: Nou, en?

M.: Ik vind dat schokkend. Of schokkend... schokkend is het woord niet. Opmerkelijk!

V.: Ik zie niet wat daar voor opmerkelijks aan is.

M. (laat zijn krant zakken en kijkt naar haar): Het is op zijn minst een culturele revolutie!

V.: Ik dacht anders dat jij ook vond dat dat allemaal kletspraatjes zijn, die praatjes over goeie huwelijken.

M. (ongeduldig): Het gaat er niet om of er veel of weinig goeie huwelijken zijn, maar hoeveel mensen het belangrijk vinden.

V.: Noem dan eens iemand die een goed huwelijk heeft? Hebben Kees en Hesther soms een goed huwelijk? Of Alex en Kiki? Of Gerard en Toosje? Of je ouders? Hadden je ouders een goed huwelijk?

M.: Ik weet niet of mijn ouders een goed huwelijk hadden. Daar gaat het ook niet om.

V.: Mijn ouders! Die hadden een goed huwelijk! Maar dat zijn dan ook de enigen!

M.: Het is mogelijk. (Hij neemt de krant weer op.)

V.: Waarom vind je het dan ineens zo belangrijk hoeveel mensen een goed huwelijk belangrijk vinden?

M.: Ik vind het niet belangrijk.

V.: Schokkend zei je zelfs. Je vond het schokkend!

M.: Opmerkelijk!

V.: Waarom vond je het dan ineens zo opmerkelijk?

M.: Ach.

V. (luider): Waarom vond je het dan ineens zo opmerkelijk?

M. (onwillig, half binnensmonds half ironisch): Omdat het de hoeksteen is van onze beschaving.

V. (verontwaardigd): De hoeksteen van onze beschaving? Dat ga je toch niet beweren? Je gaat hier toch

geen christelijke praatjes houden? De hoeksteen van onze beschaving! Laat me niet lachen! Zo zout heb ik het nog nooit gegeten! De hoeksteen van onze beschaving! Hear, hear!

M. (zwijgt).

V.: Dat meende je toch niet, hoop ik? Dat het de hoeksteen van onze beschaving is?

M.: Natuurlijk meende ik dat.

V.: Wat is er ineens met je gebeurd? Het lijkt wel of je gek geworden bent!

M.: Er is niets met me gebeurd.

V.: Waarom zeg je dan zoiets idioots? De hoeksteen van onze beschaving! Ik weet niet wat ik hoor!

M. (heftiger, belerend, ook iets pesterigs): Zonder het huwelijk zouden we een totaal andere beschaving hebben gehad. Ik zeg niet dat ik dat erg zou vinden! Ik stel het alleen maar vast! Als de Kerk er in de Middeleeuwen het huwelijk niet had doorgedrukt en iedereen die zich aan een vrouw vergreep zonder getrouwd te zijn, met hel en verdoemenis had bedreigd, dan leefden we nu in een maatschappij waarin de vrouwen zich te pletter werkten en de mannen op hun krent in de zon zaten te wachten tot ze er weer een konden versieren!

V. (verontwaardigd): Dus de feministen hebben ongelijk?

M.: Natuurlijk hebben de feministen ongelijk. Als er iemand ongelijk heeft dan zijn het de feministen!

V.: Dus de vrouwen zijn niet eeuwenlang door de mannen onderdrukt?

M.: Natuurlijk zijn de vrouwen niet onderdrukt! Ze hebben eeuwenlang geleefd als een luis op een zeer hoofd! Geen werk, altijd thuis, geen verplichtingen, alleen een beetje voor de kinderen zorgen, met de buurvrouw koffie drinken, in de zon zitten, wat wil je nog meer!

V.: Ik ben verbijsterd!

M.: Omdat je er nog nooit over hebt nagedacht. Je hebt je door die stomme feministen een oor laten aannaaien. Niet de vrouwen zijn onderdrukt, maar de mannen! Wat zeg ik: onderdrukt? Geterroriseerd!

V.: Een oor laten aannaaien? Ik me een oor laten aannaaien? Wat is er met jou aan de hand? Is er soms iets gebeurd vandaag? Heb je moeilijkheden gehad op je werk?

M. (onderdrukt): Ik heb geen moeilijkheden gehad.

V.: Je hebt anders een gezicht als een oorworm.

M. (zwijgt).

V.: Wil je niet meer praten?

M.: Wou je dat praten noemen?

V.: Waarom wil je ineens niet meer praten?

M. (haalt zijn schouders op).

V.: En toch heb ik de indruk dat er iets is. Gek, hè?

M.: Heel gek.

V.: Kun je me niet gewoon vertellen wat er gebeurd is?

M. (met nadruk): Er is niets gebeurd!

V.: Waarom wil je dan niet praten?

M.: Omdat je met jou niet praten kunt.

V.: Nou wordt ie helemaal mooi! Waarom kun je met mij niet praten?

M.: Omdat je dan binnen de kortste keren ruzie hebt.

V.: Ruzie? Ik weet niet wat ik hoor! Noem je dat ruzie?

M.: Ja, dat noem ik ruzie.

V.: En wie maakt er dan ruzie? Je wilt toch niet beweren dat ik ruziemaak als ik het een keer niet met je eens ben? Dat wil je toch niet beweren? Of mag de vrouw soms niet met de man van mening verschillen? Is de man soms de baas en moet de vrouw op haar knieën liggen van bewondering als hij zijn mond opendoet? Zit het zo soms? Wordt de klok hier soms vijftig jaar teruggezet, net als bij je ouders? Zit dat je soms dwars, dat ik niet op alles meteen ja en amen zeg? Wie maakt er hier eigenlijk ruzie? Dat zou ik wel eens willen weten.

M.: Ik in ieder geval niet.

V.: O nee? Nou, ik ook niet! Als je dat maar weet! Ik mag er toch zeker wel een andere mening op nahouden als jij zulke stommiteiten uitkraamt? Ruzie! Ik weet niet wat ik hoor!

M.: Goed.

V.: Wat goed?

M.: Geen ruzie.

V.: Waarom zeg je dat dan als je het zelf ook geen ruzie vindt?

M.: Omdat het erop leek.

V.: Dus als iets op ruzie lijkt, dan zeg jij dat het ruzie is!

M.: Laten we het daar maar op houden.

V.: Terwijl ik het juist zo leuk vind om te praten!

M.: Het is niet te merken.

V.: Niet te merken? Ik ben dolblij als je eindelijk eens je mond open doet! Je moest eens weten hoe deprimerend het is om naast een man te leven die nooit een woord zegt! Die altijd maar met zijn werk bezig is! En als hij niet met zijn werk bezig is, dan zit hij te lezen, of hij is met zijn gedachten ergens anders, god mag weten waar, maar niet bij mij!

M.: Daar ben ik me niet van bewust.

V.: O nee? Nou dan hoor je dat eens! Dan wordt het tijd dat je je daar eens wel bewust van wordt! Je bent niet alleen op de wereld, al verbeeld je je dat misschien. Net je vader. Die zei ook nooit een stom woord! Je moeder moest het eruit trekken en dan zei hij nog alleen maar ja of nee. Maar zo zijn we niet getrouwd! Dan had je een ander moeten nemen!

M.: Ik weet het.

V.: Dan wordt het tijd dat je het ook nog eens tot je laat doordringen, want ik heb niet de indruk dat je er ook naar handelt!

M. (legt zijn krant opzij en staat op): Wil jij nog wat drinken?

V. (onwillig): Wat wou je drinken?

M.: Een borrel?

V.: Dan liever een cognac.

M.: Een cognac! (Hij loopt naar de hoek van de kamer waar een aantal flessen met sterke drank klaar staan.)

V.: Of heb jij liever een borrel?

M.: Dat kan me niet schelen. Cognac is ook goed.

V.: Van borrels word ik altijd zo wakker en dan kan ik niet inslapen.

M.: Van cognac ook. (Hij komt met de fles cognac terug en zet die op de lage tafel.)

V.: Neem dan vruchtensap. Of thee. Zet dan een kop thee.

M.: Nee, ik heb meer trek in cognac. (Hij wendt zich af naar het buffet.)

V.: En je zegt zelf dat je er niet van kunt inslapen.

M.: Het gaat om het tempo waarmee je het drinkt. Als je het langzaam drinkt, kun je wel inslapen. (Hij haalt twee cognacglazen uit de kast en brengt die mee naar de tafel.)

V.: En waarom wou je dan eerst een borrel?

M.: Dat maakt me niet uit. Cognac is beter.

V.: Vroeger dronken we anders altijd een borrel voor we naar bed gingen.

M. (schenkt de glazen voorzichtig in): Vroeger is vroeger.

V.: Waarom zou dat dan zijn?

M. (reikt haar haar glas aan): Ik denk omdat cognac toen niet te betalen was.

V.: Dus we zijn patsers geworden!

M.: Bovendien drinken we nu ook al borrels voor het eten.

(Hij gaat met zijn glas in zijn hand weer zitten.)

V. (ongerust): Dat zal toch niet slecht zijn?

M.: Natuurlijk niet. Waarom zou dat slecht zijn?

V.: Omdat ze wel eens zeggen dat je niet meer dan twee borrels per dag mag drinken.

M.: Twee tot vier.

V.: Maar twee is beter.

M.: Als je maar niet tegen je zin drinkt.

V.: En alcoholisten dan?

M.: Wij zijn toch geen alcoholisten?

V.: Ik maak me er toch wel eens ongerust over.

M.: Kletspraat!

V. (beginnende verontwaardiging): Kletspraat?

M. (haastig): Niet van jou, maar van die dokters.

V.: En toch maak ik me wel eens ongerust.

M. (reageert niet, hij drinkt langzaam uit zijn glas en kijkt met een schuin oog in zijn krant).

Een tijdlang is het stil. De klok tikt en slaat eenmaal.
Half tien.

V.: Kun je me toch niet nog eens uitleggen waarom je het ineens zo belangrijk vindt dat de mensen een goed huwelijk willen?

M. (onwillig): Moet dat nou? Dat is toch totaal onbelangrijk?

V.: Maar daarnet vond je het wel belangrijk, zei je.

M.: Niet belangrijk! Opmerkelijk!

V.: Opmerkelijk dan.

M.: Opmerkelijk dat ze géén goed huwelijk meer willen.

V.: Ja, dat bedoel ik.

M.: Ik heb er niet zo veel zin in.

V.: Maar als ik het nou leuk vind? Je kunt het toch wel voor mij doen?

M.: Ik zie echt niet wat daar voor leuks aan is.

V: Omdat ik het leuk vind om te praten. Je praat zo weinig. We zeggen bijna nooit meer wat tegen elkaar.

M. (kijkt onwillig voor zich uit. Als hij begint te praten is dat met tegenzin, zonder haar aan te kijken): Omdat een man als hij een vrouw in bed heeft gekregen heel gauw op haar is uitgekeken en overstapt op een ander. Als je daar niets op verzint, draait de vrouw op voor het onderhoud van de kinderen. Het huwelijk was een geniaal idee, van de vrouwen dan, en van de Kerk natuurlijk, die met de brokken zat.

V. (verontwaardigd): Je gaat me toch niet vertellen dat je meteen op mij was uitgekeken?

M. (gelaten): Zie je wel dat je met jou niet kunt praten?

V: Dát ga je me toch niet vertellen?

M.: We hebben het niet over jou en mij, we hebben het over de biologische man, zoals je het over een hond hebt.

V: Ik weet niet wat ik hoor! Op mij uitgekeken! Met andere vrouwen naar bed!

M.: Je maakt het weer meteen persoonlijk. Het gaat er niet om of ik met een andere vrouw naar bed wil, het gaat erom dat ik dat niet doe, omdat ik be-schaafd ben! Letterlijk be-schaafd. Omdat ze eeuwenlang met een schaaft over mijn ziel zijn gegaan! Geniaal! En dat geven ze plotseling in één of twee generaties prijs! Onbegrijpelijk! Krankzinnig! Stom!

V: Dus daarom keek je zo naar die vrouw! Je wou er-mee naar bed!